

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ

Скасків Ганна Михайлівна

асистентка кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
skaskiv@fizmat.tnpu.edu.ua

Глад Надія Ігорівна

магістрантка спеціальності Середня освіта (Інформатика),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
adiaglad99@gmail.com

Реформи у галузі загальної середньої освіти, що впроваджуються відповідно до змін національної концепції та нового Державного освітнього стандарту, розглядають цифрову компетентність в освітньому процесі як один з можливих інноваційних інструментів для підвищення якості навчання. Зміна парадигми освіти для середніх навчальних закладів потребує впровадження в освітній процес інноваційних технологій. Серед великої кількості інновацій для закладів загальної середньої освіти вагоме значення має застосування цифрових технологій в освітньому процесі. Цифрова компетентність передбачає впевнене і водночас критичне застосування діджитал технологій сучасним вчителем цифрового суспільства у повсякденному житті, у педагогічній діяльності, в онлайн просторі та процесі безпосереднього обміну інформацією зі школярами.

Метою дослідження є виділення основних структурних компонентів цифрової компетентності вчителя інформатики. Цифрову компетентність розглядають як одну з важливих складових професійної компетентності вчителя інформатики. Такий підхід до аналізу структури особистості вчителя-предметника зумовлений активним використанням діджиталізації у різних галузях людської діяльності, зокрема й в освіті. Професійні компетентності вчителя, проблеми їх формування та вдосконалення досліджено багатьма науковцями. Особливості розвитку інформаційних компетентностей описали у своїх роботах такі науковці, як І. Зязюн, С. Сисоєва, В. Петрук, В. Краєвський Р. Гуревич [1]. Цифрова компетентність вчителя інформатики активно вивчається впродовж останніх років, що дає можливість прогресивно налаштованим педагогам використовувати в роботі з дітьми найактуальніші розробки комп'ютеризованого навчального середовища, реалізовувати на практиці цікаві цифрові проекти. На сьогодні цифрова компетентність є невід'ємною структурною одиницею професійних компетентностей сучасного передового вчителя. Відповідно до теорії В. Краєвського кожна компетентність складається з наступних елементів: 1) мотиваційно-цільового; 2) когнітивного; 3) операційно-діяльнісного; 4) рефлексивного [2].

Перший компонент поєднує потреби у професійному навчанні та розвитку з вдосконаленням та самовихованням, доповнює ціннісні установки професійної діяльності з творчим проявом вчителя у роботі з дітьми. Мотиваційно-ціннісна складова передбачає наявність професійного інтересу до активної діяльності в

оновленому цифровому просторі, що демонструє потребу педагога у знаннях та оволодінні сучасними цифровими технологіями організації навчальної діяльності. Також даний структурний елемент компонує мотиви реалізації педагогічної діяльності та спрямованість на формування цифрової компетентності учнів.

Другий компонент забезпечує вільне оволодіння учителем практичними навичками для аналізу цифрового простору, що беззаперечно впливають на професійний розвиток, здатність до міжпредметної інтеграції. Рівень розвитку когнітивної складової визначається повнотою та глибиною, системністю та структурованістю знань педагога у конкретній галузі.

Третій компонент зорієнтований на застосування цифрових технологій та гаджетів у шкільній практиці як засобів пізнання і розвитку діджитал компетентності, до формування відповідних наскрізних компетентностей у школярів. У діяльній складовій цифрової компетентності вчителя інформатики можна виділити два рівні: базовий і предметно-орієнтований [3].

Під базовим рівнем визначають сукупність знань, умінь і досвіду, які необхідні педагогові для вирішення освітніх завдань засобами цифрових технологій та гаджетів загального призначення. Для даного рівня компетентності характерне використання інформаційних технологій сучасного цифрового простору (комп'ютерних, мультимедійних, інтернету речей, смарт-засобів тощо) для обміну інформацією та налагодження комунікації між школою та учнем, вчителем та батьками, суспільством.

Для предметно-орієнтованого рівня характерне впровадження в освітній процес спеціалізованих технологій і ресурсів, які розроблені відповідно до оновлених стандартів освіти та освітніх програм з кожного навчального предмету.

Четвертий компонент цифрової компетентності учителя характеризується ставленням до педагогічної практичної діяльності, здатністю до самоконтролю, та усвідомлення власної позиції в колективі, умінням брати відповідальність за результати своєї діяльності через використання засобів цифрових технологій.

Розвиток кожного структурного компонента цифрової компетентності вчителя інформатики пов'язаний з формуванням його характеристик і властивостей як частини цілісної системи. Цифрова компетентність передбачає критичне впровадження цифрових технологій в освітню галузь для підвищення якості процесу навчання та активного спілкування школярів, професійного зростання та саморозвитку.

Організація нового освітнього середовища в умовах суцільної діджиталізації вимагає від сучасного вчителя інформатики швидкої адаптації та мобілізації для правильного і доцільного використання цифрових технологій у навчальному процесі та управлінні закладами загальної середньої освіти.

Структурований підхід до формування та вдосконалення цифрової компетентності вчителя має перейти від впровадження одноразових проєктів до системного і безперервного процесу залучення усіх учасників освітнього простору до різних видів діяльності в режимах онлайн чи офлайн.

Аналізуючи структуру складових цифрової компетентності, варто вказати на їх безпосередній вплив на формування системного обсягу знань, умінь та навичок

для учителя та школярів задля доцільного та ефективного перетворення різних галузей людської діяльності та якісного використання професійних функцій.

Список використаних джерел

1. Генсерук Г. Мартинюк С. Розвиток цифрової компетентності майбутніх учителів в умовах цифрового освітнього середовища закладу вищої освіти. Інноваційна педагогіка. Випуск 19. Т. 2. 2019. С.158-162.
2. Balyk N., Shmyger G. Formation of Digital Competencies in the Process of Changing Educational Paradigm from E-Learning to Smart-Learning at Pedagogical University. Monograph «E-learning Methodology – Effective Development of Teachers’ Skills in the Area of ICT and E-learning». Katowice – Cieszyn. University of Silesia. 2017. Vol. 9.P. 483-497.
3. Nadiia Balyk, Yaroslav Vasylenko, Galina Shmyger, Vasyl Oleksiuk, Olha Barna. The Digital Capabilities Model of University Teachers in the Educational Activities Context. // ICTERI 2020 ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Volume VI. 1097-1112 p.

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ ТА ІНФОРМАТИКИ У ПРОЦЕСІ МОНІТОРИНГУ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Соєа Олена Миколаївна

кандидати педагогічних наук, старший викладач кафедри математики та інформатики,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
soia.om@vspu.edu.ua

Косовець Олена Павлівна

кандидати педагогічних наук, старший викладач кафедри математики та інформатики,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
kosovets.op@vspu.edu.ua

Розвиток суспільства на сучасному етапі еволюції відбувається в контексті широкої інформатизації всіх його сфер. Актуальна й достовірна інформація є основним джерелом і ресурсом розвитку особистості. А прискорення темпів зростання обсягів інформації та забезпечення вільного доступу до неї позитивно впливає на становлення високотехнологічного ринку інформаційних продуктів і послуг, розширення меж застосування цифрових технологій у всіх галузях життєдіяльності людини, включаючи сферу освіти [1; 5, с. 6]. Зокрема швидкий розвиток сучасних мобільних засобів зв'язку задовольняє нагальну необхідність та спровоковану COVID-19 вимушену потребу в засобах дистанційного розповсюдження серед здобувачів освіти продуктів навчального контенту та здійснення контролю щодо засвоєння ними програмного матеріалу, виконанням діагностичних робіт, здійснення контрольних заходів тощо.

Наразі в умовах інформаційного суспільства людство все активніше рухається до того, що сучасні гаджети замінюють паперові зошити й підручники. Можливо, все що потрібно буде брати з собою в заклад освіти в недалекому майбутньому – це планшет чи смартфон або інший девайс, що міститиме необхідний мінімум ресурсів навчального контенту, необхідний для успішного засвоєння програмного матеріалу, з максимальною можливістю використовувати